

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2620

Vragen van het lid **Wassenberg** (PvdD) aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over *het transport van duizenden Nederlandse koeien naar landen in het Midden-Oosten* (ingezonden 25 maart 2021).

Antwoord van Minister **Schouten** (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) (ontvangen 6 mei 2021) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 2480.

Vraag 1

Kunt u bevestigen dat u in mei vorig jaar een verbod heeft ingesteld op de export van Nederlandse dieren naar landen buiten de Europese Unie als daarbij een rustplaats nodig is buiten de EU?

Antwoord 1

Op 25 mei 2020 heb ik de Tweede Kamer per brief (Kamerstuk 28 286, nr. 1093) gemeld dat ik het toestaan van deze exporten per 26 mei 2020 zou opschorten, omdat er geen goede systematiek bestaat die de NVWA genoeg mogelijkheden biedt om de benodigde controles en verificaties volgens de voorschriften van de EU-transportverordening¹ uit te voeren.

Vraag 2

Herinnert u zich dat u dit deed vanwege de zorgen die er waren over het welzijn van deze dieren, nadat uit Duits onderzoek bleek dat een deel van de rustplaatsen in Rusland die (ook Nederlandse) transporteurs in hun reisplanning opgaven, in werkelijkheid niet bleek te bestaan of in zodanig slechte staat was dat hier waarschijnlijk nooit dieren werden uitgeladen?²

Antwoord 2

Inderdaad. Uit diverse signalen, waaronder een onderzoek van een aantal officiële dierenartsen uit Duitsland, bleek dat een deel van de rustplaatsen die Duitse transporteurs regelmatig in hun reisplanning opgeven niet bestaat, of in dermate slechte of ongebruikte staat is dat het hoogst onwaarschijnlijk is dat hier daadwerkelijk runderen worden uitgeladen. Een aantal van deze

¹ Verordening (EG) Nr. 1/2005 van de Raad van 22 december 2004 inzake de bescherming van dieren tijdens het vervoer en daarmee samenhangende activiteiten en tot wijziging van de Richtlijnen 64/432/EEG en 93/119/EG en van Verordening (EG) nr. 1255/97.

² Kamerstuk 28 286, nr. 1093.

rustplaatsen is ook regelmatig in de reisplanning opgegeven door Nederlandse exporteurs.

Vraag 3

Kunt u bevestigen dat sinds dit verbod alsnog duizenden Nederlandse koeien zijn geëxporteerd naar landen buiten de EU, zoals blijkt uit gegevens van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) die RTL Nieuws heeft opgevraagd?³

Antwoord 3

Er worden jaarlijks, zowel voor als na bovengenoemde brief van 25 mei 2020, runderen naar landen buiten de EU getransporteerd. Het opschorten geldt niet voor exporten naar derde landen waarbij geen rustplaatsen buiten de EU nodig zijn. Zoals bijvoorbeeld exporten over de weg naar bestemmingen die binnen een bepaald aantal uren vanaf de EU-grens te bereiken zijn, of exporten met het vliegtuig, of over zee vanaf een haven in de EU.

Vraag 4

Klopt het dat de NVWA goedkeuring heeft verleend voor de export van deze dieren, bijvoorbeeld voor de tweeduizend runderen die sinds mei 2020 naar Libanon zijn geëxporteerd?

Antwoord 4

Ja.

Vraag 5

Klopt het dat de reden van deze goedkeuring is dat onderweg op zee geen rustplaatsen zijn en dat deze transporten daarom niet vallen onder het door u ingevoerde exportverbod?

Antwoord 5

De goedkeuring is gegeven omdat bij de controles die de NVWA uitvoert voorafgaand aan een grensoverschrijdend transport, zoals ook de exporten naar de door u genoemde landen, geen tekortkomingen zijn geconstateerd. De bovengenoemde opschorting vanaf 26 mei 2020 betrof uitsluitend de exporten waarbij rustplaatsen buiten de EU moeten worden aangedaan.

Vraag 6

Kunt u bevestigen dat diertransporten over zee dagen kunnen duren, tot soms wel meer dan een week, waarbij de dieren vaak dicht op elkaar en in hun eigen uitwerpselen staan?

Antwoord 6

Transporten over zee kunnen meerdere dagen, maar soms ook weken, duren. Ten aanzien van de omstandigheden voor de dieren wil ik benadrukken dat ook voor vervoer over zee de voorschriften van de EU-transportverordening gelden. Niet alleen algemene voorwaarden, zoals het tot een minimum beperken van de duur van het transport en de verplichting om tijdens het transport in de behoeften van de dieren te voorzien, maar ook specifieke voorschriften voor zeevervoer, zoals goedkeuringseisen voor de inrichting van veeschepen, de beschikbare ruimte voor de dieren en de hoeveelheid voer en water aan boord.

Vraag 7

Hoe houdt u zicht op het transport op zee en na aankomst in de haven?

Antwoord 7

Daar heb ik geen zicht op als de haven van bestemming in een niet-EU land gelegen is. In de haven van aankomst in landen buiten de EU worden de dieren opgehaald door lokale vervoerders. Het is niet mogelijk om EU-wetgeving aan niet-EU landen op te leggen en de NVWA heeft geen

³ Website RTL nieuws, 22 maart 2021, «Sinds verbod duizenden Nederlandse koeien per boot naar Midden-Oosten», <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/5220905/transport-levend-vee-verbod-zee-koeien-schip-schouten-libanon>.

bevoegdheden in landen buiten de EU. De NVWA kan daar daarom geen controles uitvoeren, of handhaven als er overtredingen zijn.

Vraag 8

Hoe garandeert u dat deze transporten in lijn zijn met de uitspraak van het Europees Hof dat de bescherming van dieren onder EU-wetgeving niet stopt aan de buitengrenzen van de EU, als er geen gecertificeerde en gecontroleerde controleposten aanwezig zijn in derde landen?⁴

Antwoord 8

Voor het transport over zee gelden de regels van de transportverordening, zoals ik beschrijf in antwoord op vraag 6. Het is aan de autoriteiten die de keuring van het veeschip doen, voorafgaand aan goedkeuring voor gebruik voor veetransport, en de autoriteiten in de haven van vertrek, om erop toe te zien dat deze worden nageleefd.

De EU-transportverordening schrijft voor dat de autoriteiten in het land van vertrek voorafgaand aan een lang transport controleert of de planning van het transport in overeenstemming is met de voorschriften van deze verordening. Uit de uitspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 23 april 2015⁵ volgt dat deze planning tot aan de eindbestemming moet worden ingevuld, ook als deze eindbestemming in een niet-EU land is. Zo wordt dit bij exporten vanuit Nederland ook uitgevoerd.

De uitspraak heeft betrekking op de planning in het journaal. De verdere impact van dit arrest is complex, onder meer omdat EU-wetgeving – zoals eerder gemeld – niet aan niet-EU landen kan worden opgelegd.

Zoals ik in mijn vorige antwoord aangeef, is voor het reisgedeelte buiten de EU-grenzen niet te garanderen dat de transporten volgens EU wetgeving worden uitgevoerd. Ik pleit daarom in EU-verband voor het verbieden van lange exporten van dieren naar niet-EU landen, met uitzondering van het Verenigd Koninkrijk.

Vraag 9

Bent u bekend met het in mei 2020 verschenen rapport van het Directoraat-generaal Gezondheid en Voedselveiligheid van de Europese Commissie over het welzijn van dieren die over zee worden uitgevoerd?⁶

Antwoord 9

Ja. Ik ben hiermee bekend.

Vraag 10

Herkent u de conclusies in dit rapport dat er in havens in derde landen niemand verantwoordelijk is voor het coördineren van de aankomst van de vrachtwagens uit de EU, dat in geval van vertraging niemand zorg draagt voor de dieren in deze vrachtwagens en dat het ontbreken van noodplannen en het gebrek aan dierverblijven in de havens grote gevolgen heeft voor het welzijn van dieren wanneer er meerdere voertuigen tegelijk aankomen of indien er vertraging optreedt?

Antwoord 10

Ja.

Vraag 11

Kunt u bevestigen dat er regelmatig sprake is van vertraging en dat er over het algemeen geen mogelijkheid is om dieren op dat moment uit te laden en te laten rusten op een daarvoor geschikte rustplaats?

Antwoord 11

Ik heb geen gegevens over vertragingen. Het door u in vraag 9 genoemde rapport beschrijft dat vertragingen bij het inschepen van de dieren niet vaak voorkomen. Verder wordt geconstateerd dat als er toch een vertraging

⁴ Uitspraak in zaak C-424/13, ECLI:EU:C:2015:259 – CJ, 23-04-2015, nr. C-424/13 | Navigator.

⁵ Het «Zuchtvieh arrest»: arrest van het Hof (Vijfde kamer) van 23 april 2015 inzake Zaak C-424/13.

⁶ Website Europese Commissie, https://ec.europa.eu/food/audits-analysis/overview_reports/details.cfm?rep_id=137.

optreedt, de meerderheid van de havens geen mogelijkheid heeft om dieren uit te laden, en voer en water te geven.

Vraag 12

Klopt het dat er in de transportplannen meestal geen informatie is opgenomen over de gebruikte voertuigen in derde landen na aankomst in de haven, dat de routes van de havens in derde landen naar de eindbestemming veelal ontbreken en dat er een algeheel gebrek is aan informatie over de controleposten op de routes in derde landen?

Antwoord 12

Dit is uit het rapport waarnaar u in vraag 9 verwijst op te maken. Ik wil hierbij opmerken dat de planning voor exporten vanuit Nederland, altijd is opge maakt tot aan de eindbestemming in het niet-EU land.

Vraag 13

Deelt u de mening dat er dus geen enkele reden is om aan te nemen dat het welzijn van dieren tijdens een (extreem) lang transport over zee en hun welzijn na aankomst in de haven, beter is geborgd dan tijdens een lang transport over de weg? Zo nee, kunt u dit toelichten?

Antwoord 13

Bij zowel (extreem) lange transporten van dieren over de weg als dit soort lange transporten over zee zijn er risico's voor het dierenwelzijn. Het borgen van dit soort risico's is extra lastig buiten EU-grenzen, waar weinig inzicht is in de omstandigheden en er geen mogelijkheden zijn om in te grijpen bij calamiteiten. De recente blokkade van het Suez-kanaal, waardoor meerdere veeschepen bijna een week vertraging opliepen, en de situatie met de twee veeschepen die drie maanden op de Middellandse zee hebben rondgevoerd omdat ze nergens mochten lossen, maken op schrijnende wijze duidelijk wat de risico's van verre diertransporten over zee zijn.

Vraag 14

Kunt u zich herinneren dat u in antwoord op eerdere vragen van de Partij voor de Dieren stelde dat uit de vreselijke beelden die Eyes on Animals afgelopen zomer maakte van slachthuizen in onder andere Libanon blijkt dat de behandeling en de slacht van de dieren absoluut niet voldoen aan de welzijnsstandaarden van de EU?⁷

Antwoord 14

Ja.

Vraag 15

Kunt u zich herinneren dat u daarbij stelde dat de welzijnsstandaarden in het land van bestemming wat u betreft voortaan ook moeten worden meegenomen in de discussie over diertransporten, naast de zorgen die u heeft over de impact die transport over verre afstanden heeft op het welzijn van de dieren en over de vraag of het transport ook buiten de EU grenzen volgens de EU regels verloopt?

Antwoord 15

Ja. Ik heb dit ook in EU-verband uitgedragen.

Vraag 16

Gaat u nu wél een einde maken aan de langeafstandstransporten van dieren vanuit Nederland naar landen buiten de EU, ook als deze over zee plaatsvinden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 16

Ik ben gebonden aan de EU-regelgeving en kan niet zomaar exporten verbieden. Een verbod op langeafstandstransporten van dieren naar landen buiten de EU vanwege dierenwelzijnsoverwegingen vereist aanpassingen van

⁷ Kamerstuk 21 501-32, nr. 1276.

de EU-transportverordening. Hier pleit ik daarom ook voor. Totdat de regels in de EU zijn aangepast, zet ik me in op de naleving van de huidige regels.

Vraag 17

Gaat u gelijktijdig ook in Europa, in aanloop naar de herziening van de Europese regels voor diertransporten in 2023, nu al actief pleiten voor het volledig stoppen met langeafstandstransporten van dieren naar landen buiten de EU en gaat Nederland hier het voortouw in nemen en deze discussie ook in de Raad aanzwengelen? Zo nee, waarom niet?⁸

Antwoord 17

Hier ben ik al mee bezig. Zoals in antwoord op vraag 8 toegelicht, pleit ik in EU-verband voor een verbod van verre transporten van levend vee naar landen buiten de EU, het Verenigd Koninkrijk daargelaten. Ik streef in het algemeen naar het vervangen van lange transporten met levende dieren door het transport van vlees en genetisch uitgangsmateriaal, zoals sperma. Dit is mijn inzet voor de aankomende herziening van de EU-transportverordening en dat zal ik samen met gelijkgestemde lidstaten oppakken.

Vraag 18

Kunt u deze vragen één voor één beantwoorden?

Antwoord 18

Ja.

⁸ Verordening (EG) nr. 1/2005 inzake de bescherming van dieren tijdens het vervoer en daarmee samenhangende activiteiten en tot wijziging van de Richtlijnen 64/432/EEG en 93/119/EG en van Verordening (EG) nr. 1255/97, EUR-Lex – 32005R0001 – EN – EUR-Lex (Europa.eu).